

Plenum

Torsdag 31.1.2019 kl. 16.00—19.25

2.2. Muntlig fråga om vårdardimensioneringen inom äldrevården (Ritva Elomaa saf)

Muntligt spörsmål MFT 243/2018 rd

Muntlig frågestund

Talman Paula Risikko: Så går vi över till de andra gruppernas frågor, en i taget. Sannfinländarnas riksdagsgrupp, ledamot Elomaa, varsågod.

Debatt

16.19 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Hoiva-alan megayritykset tahkoavat miljoonavoittoja palvelutason kuitenkin yhä heiketessä, kun henkilöstöstä karsitaan. Tämä heijastuu potilasturvallisuuden lisäksi myös hoitohenkilökunnan jaksamiseen. Suuryritysten voitontavoittelua on hankala sovittaa yhteen potilaiden ja hoitajien hyvinvoinnin kanssa. Hoitajat ovat jaksamisensa rajoilla. Kaikki kärsivät, kun samalla on luotu pelon ilmapiiri, niin ettei ongelmista uskalleta puhua. Hallituksen ratkaisujen takia moni mummo ja pappa jää hoitamatta.

Työskentelin itse vanhustenhoidon parissa jo 70-luvulla. Silloin tehtiin paljon kovaa työtä mutta näin vakavia ongelmia ei ollut. Keskusta on sanonut haluavansa hoitajamitoituksen lakiin, kuten perussuomalaiset ovat vaatineet jo pitkään. Te olette olleet neljä vuotta pääministeripuolue, mutta nyt vaalien alla heräätte. Hieman epäilen tätä. Onko hallitus tosissaan, niin että haluaa kirjata hoitajamitoituksen lakiin, ja oletteko valmiit rajoittamaan megayritysten miljoonavoittoja?

16.21 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Henkilöstömitoitus ei ollut tämän hallituksen ohjelmassa. Tämä ei ole yksittäisten puolueiden kantojen kyselytunti vaan hallituksen linjan kyselytunti.

Arvoisa puhemies! Viittasitte kysymyksessänne näihin suuriin ulkomaalaisiin yrityksiin, ja tätä aihetta olen tällä viikollakin tutkaillut paljon. Ensinnäkin muutama tunnusluku aiheesta. Suomalaiset kunnat, joiden päättäjiä täälläkin on tänään paljon, ovat ulkoistaneet puolet ympärivuorokautisen hoivan palveluista yksityisille yrityksille. Näiden joukosta erottuu ehkä kolme suurinta, voidaan kutsua, jättiluokan terveysyritystä ja hoivapalvelutuottajaa, mutta lisäksi on hyvä muistaa, että meillä on satoja pienyrittäjiä, perhepohjaisia toimijoita, pieniä hoivakoteja, jotka lasketaan nyt myös tämän yksityisen otsakkeen alle. Tämäkin toimintakenttä on moninainen.

Ja kuten olen aiemmin todennut — ja toistan viestini mielelläni — en voi hyväksyä sitä, että ahneen voitontavoittelun nimissä poljetaan niitä yhteiskunnan yhteisiä pelisääntöjä, jotka on lakiin ja laatusuositukseen kirjattu. Se on ahnetta, [Puhemies koputtaa] se ei ole moraalin mukaista, ja tämä on keskeinen keskustelunaiheeni huomenna, kun näitä yrityk-

Punkt i protokollet PR 151/2018 rd

siä tapaan yhdessä valvontaviranomaisen, kunnan ja palkansaajajärjestöjen, hoitohenkilöstön, työntekijöiden kanssa.

Puhemies Paula Risikko: Sitten samasta ryhmästä vielä toinen kysymys.

16.22 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Minulla ainakin sähköposti ja Messenger ovat melkein räjähtämispisteessä, kun saan omaisten ja hoitajien viestejä, ja he ovat erittäin iloisia, että tämä aihe on tullut nyt esille. Mutta tämä yleinen, miten nyt sanoisin, hieman jargonin tyyppinen hokeminen, että meillä pitää olla laadukkaat tavoitteet ja suurin osa saa hyvää hoitoa, ei vastaa nyt mitään niille ihmisille, jotka tuolla odottavat, miten heidän isovanhempiensa, äitinsä asiat hoidetaan. Heillä ei ole aikaa odottaa ensi kesään sitä, että ehkä vaipat vaihdetaan, ehkä vaippoja ei vaihdeta.

Nyt konkreettinen kysymys kuuluu, mitä hallitus aikoo tehdä nyt ja tässä. Miksi hoitamitoitusta ei voi määritellä? Kuten olemme täällä todenneet, lakeja tulee koko ajan. Sen voisi tehdä nytkin, koska suositus on suositus. Ei meillä muukaan yhteiskunta perustu suosituksiin — vaikka kuinka nopeasti ajan autolla -suositus, maksanko veroja -suositus — niin että se jäisi ihmisten harkinnan varaan. Nyt äkkiä päätöksiä pöytään, kun tahtotila näyttää olevan selvä. Jos kokoomus on ainoa, joka tätä vastustaa, niin jättäkää heidät nyt tässä asiassa yksin.

16.23 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä tähän asti keskusteltu on viitannut siihen yleiseen isoon tilannekuvaan suomalaisten ikäihmisten hoivasta tehostetussa palveluasumisessa ja kotihoidossa. Viittaatte yksittäistapauksiin. Olen myös saanut paljon samanlaisia yhteydenottoja hoitajilta, niin kuin varmasti me kaikki, ja ihmisten läheisiltä. Jospa kertaan heidän vaikuttamismahdollisuutensa.

Ensinnäkin tämä julkinen keskustelu vaikuttaa jo varmasti paljon. Uskon myös tämän vaikuttavuuteen. Mutta sitten tapa toimia on meidän kolmiportainen valvontajärjestelmämme: Omavalvonta, joka ei ole toiminut näissä yksiköissä, jotka nyt ovat pahimmillaan päätyneet valvontaviranomaisen toimesta suljettavaksi. Toinen keskeinen vastuutaho on kunta, joka tällä hetkellä vastaa vanhuspalveluista. Vaikka se ulkoistaisi sopimuksin ja kilpailutuksin palvelunsa yksityisille, ne ovat yhä julkisia, yhteisillä varoilla toteutettavia palveluita ja kunnan on huolehdittava siitä, että laatu toteutuu. Valvontaviranomainen eli Valvira ja avi ovat ne tahot, joihin voi ottaa yhteyttä ja joidenka työlistalla on tällä hetkellä pitkä näiden ikäihmisten hoivayksiköiden kanssa, ja tuohon työhön luotan suuresti.

Ja mitä tulee suosituksiin, ei tämä ole [Puhemies koputtaa] vain laatusuosituksia. Meillä on vanhuspalvelulaki, joka eduskunnassa hienosti viime vaalikaudella hyväksyttiin. Se ohjaa joka ikisen vanhuspalvelussa toimivan yrityksen ja julkisen sektorin työtä.

Puhemies Paula Risikko: Nyt pitää keskittyä minuuttiin kaikkien, koska meillä on täällä paljon kysymyksiä.

16.25 Kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täydennän ministeri Saarikon puheenvuoroa vielä kuntien osalta. Te tiedätte kaikki, että jo kuntalaki velvoittaa kuntia myös valvomaan näitä tuottajia, vaikka ei olisi omaa tuotantoa, ja se kannattaa muistaa. Ja totean sen saman asian, että täällä salissa on

Punkt i protokollet PR 151/2018 rd

paljon kuntapäättäjiä, ja minä ajattelen sillä tavalla, että sen sijaan, että me etsisimme tässä keskustelussa syyllisiä, meidän pitää hakea yhdessä ratkaisuja. Ratkaisuja pitää hakea kuntapäättäjien siellä kunnissa, mitä tehdään, myös oman rahoituksen osalta, onko rahoitus riittävällä tasolla siellä, miten on järjestetty nämä palvelut, ja sitten tietysti lainsäätäjät miettii omalta osaltaan.

Mutta asia, johon haluan erityisesti viitata, on tämä hankintaosaaminen myös kunnissa. Meillä on uusi hankintalaki tällä hetkellä voimassa, ollut reilun vuoden ajan. On äärimmäisen tärkeätä, että jokainen kunta aina katsoo osaamisensa perään, niin että myös laatua tuodaan esille eikä pelkästään hinta ratkaise. Laatukärki edellä, [Puhemies koputtaa] ei hintakärki edellä.

Frågan slutbehandlad.